

משנה מסכת פסחים פרק י

משנה ד מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו...

ולפי דעתו של בן אביו מלמדו - מתחיל בגנות ומסיים בשבח -

ודורש מארמי אובד אבי - עד שיגמור כל הפרשה כולה:

משנה ה רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ...

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר (שמות יג) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לפיכך ...

שמות פרק יג - ג ויאמר משה אל-העם, זָכוֹר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאֶתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים, כִּי בַחֲזֶק יָד, הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה; וְלֹא יֵאָכֵל, חֻמֶּץ. ד הַיּוֹם, אַתֶּם יֹצְאִים, בַּחֲדָשׁ, הָאָבִיב. ה וְהָיָה כִּי-יִבְיֵאֵךְ יְהוָה אֶל-אַרְצָה הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב, וְדָבָשׁ; וְעַבְדֶּתְ אֶת-הָעִבְדָּה הַזֹּאת, בַּחֲדָשׁ הַזֶּה. ו שְׁבַעַת יָמִים, תֹּאכַל מִצַּת; וַיְבִיֹם, הַשְּׁבִיעִי, חַג, לַיהוָה. ז מִצוֹת, יֵאָכֵל, אֵת, שְׁבַעַת הַיָּמִים; וְלֹא-יִרְאֶה לְךָ חֻמֶּץ, וְלֹא-יִרְאֶה לְךָ שָׂאֵר--בְּכֹל-גְּבֻלְךָ. ח וְהַגַּדְתָּ לְבִנְךָ, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעִבּוֹר זֶה, עָשָׂה יְהוָה לִי, בְּצֵאתִי, מִמִּצְרַיִם.

How to understand זה בעבור זה - machloket:

[Why did Hashem take me out?; or Why am I eating matza?]

רש"י שמות פרק יג פסוק ח

(ח) בעבור זה - בעבור שאקיים מצותיו, כגון פסח מצה ומרור הללו:

רשב"ם שמות פרק יג פסוק ח

(ח) בעבור זה - שעשה י"י לי ניסים במצרים אני עובד עבודה הזאת. וכן זה היום אשר עשה י"י לי שהייתי לראש פינה נגילה ונשמחה בו:

אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרק יג פסוק ח

(ח) בעבור זה אמר רבי מרינוס, פ"א בעבור זה, היה ראוי להיותו הפוך - זה, בעבור שעשה ה' לי. והביא רבים כמוהו לדעתו. ולפי דעתי, אין אחד מהם נכון, כי איך נהפוך דברי אלהים חיים. וטעם הפסוק הפך מחשבתו, כי אין אנו אוכלים מצות בעבור זה,

רק פ"א בעבור זה, בעבור זאת העבודה שהוא אכילת המצה ולא יאכל חמץ שהוא תחלת המצוות שצוה לנו השם - עשה לנו השם אותות עד שהוציאנו ממצרים. והטעם לא הוציאנו ממצרים רק לעבדו, ככתוב... אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים (במד' טו, מא):

בראשית פרק טו יג ויאמר לאברהם, ידע תדע כי-גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום, וענו אתם--ארבע מאות, שנה. יד וגם את-הגוי אשר יעבדו, דן אנכי; ואחרי-כן יצאו, ברכש גדול.

יהושע פרק כד Yehoshua 24-Accepting to Serve Hashem

\the history lesson

א ויאסף יהושע את-כל-שבטי ישראל, שכמה; ויקרא לזקני ישראל ולראשיו, ולשפטי ו לשטריו, ויתיצבו, לפני האלהים. ב ויאמר יהושע אל-כל-העם, כה-אמר יהוה אלהי ישראל, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור; ויעבדו, אלהים אחרים. ג ואקח את-אביכם את-אברהם, מעבר הנהר, ואולף אתו, בכל-ארץ כנען; וארב (וארבה), את-זרעו, ואתן-לו, את-יצחק. ד ואתן ליצחק, את-יעקב ואת-עשו; ואתן לעשו את-הר שעיר, לרשת אותו, ויעקב ובניו, ירדו מצרים. ה ואשלח את-משה ואת-אהרן, ואגף את-מצרים, באשר עשיתי, בקרבן; ואחר, הוצאתי אתכם. ו ואוציא את-אבותיכם ממצרים, ותבאו הימה... יג ואתן לכם ארץ אשר לא-יגעף בה, וערים אשר לא-בניתם, ותשבו, בהם...

The challenge to accept the Covenant:

יד ועתה יראו את-יהוה, ועבדו אתו--בתמים ובנאמתי; והסירו את-אלהים, אשר עבדו אבותיכם בעבר הנהר ובמצרים, ועבדו, את-יהוה. טו ואם רע בעיניכם לעבד את-יהוה, בחרו לכם היום את-מי תעבדו--אם את-אלהים אשר-עבדו אבותיכם אשר בעבר (מעבר) הנהר, ואם את-אלהי האמרי אשר אתם יושבים בארצם; ואנכי וביתי, נעבד את-יהוה.

טז ויען העם, ויאמר, חלילה לנו, מעזב את-יהוה--לעבד אלהים אחרים. יז כי יהוה אלהינו, הוא המעלה אתנו ואת-אבותינו מארץ מצרים מבית עבדים; ואשר עשה לעינינו, את-האזנות הגדלות האלה... גם-אנחנו נעבד את-יהוה, כי-הוא אלהינו.

יט ויאמר יהושע אל-העם, לא תוכלו לעבד את-יהוה--כי-אלהים קדשים, הוא: אל-קנוא הוא, לא-ישא לפשעכם ולחטאותיכם. כ כי תעזבו את-יהוה, ועבדתם אלהי נכר; ושב והרע לכם וכלה אתכם, אחרי אשר היטיב לכם. כא ויאמר העם אל-יהושע: כי את-יהוה נעבד. כב ויאמר יהושע אל-העם, עדים אתם בכם, כי-אתם בחרתם לכם את-יהוה לעבד אותו; ויאמרו, עדים.

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז

א מצות עשה של תורה לספר בניסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצריים, בליל חמישה עשר בניסן--שנאמר "זכור את היום הזה אשר יצאתם (שמות יג, ג), כמה שנאמר "זכור את יום השבת (שמות כז, ב). ומניין שבליל חמישה עשר--תלמוד לומר "והגדת לבנך, ביום ההוא לאמור: בעבור זה (שמות יג, ח), בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך.

ד [וצריך להתחיל בגנות, ולסיים בשבח. כיצד: מתחיל ומספר שבתחילה היו אבותינו בימי תרח ומלפניו, כופרים וטועין אחרי ההבל ורודפין עבודה זרה; ומסיים בדת האמת, שקירבנו הקדוש ברוך הוא לה, והבדילנו מן התועים, וקירבנו לייחודו. וכן מתחיל ומודיע שעבדים היינו לפרעה במצריים, וכל הרעה שגמלוננו; ומסיים בניסים ונפלאות שנעשו לנו, ובחירותנו. והוא שידרוש מ"ארמי אובד אבי (דברים כנה, א), עד שיגמור כל הפרשה; וכל המוסיף ומאריך בדרש פרשה זו, הרי זה משובח.

ה [כל מי שלא אמר שלושה דברים אלו בליל חמישה עשר, לא יצא ידי חובתו; ואלו הן--פסח, מצה, ומרורים: פסח, על שם שפסח המקום ברוך הוא על בתי אבותינו במצריים, שנאמר "ואמרתם זבח פסח הוא לה (שמות יב, כז); מרורים, על שם שמיררו המצריים את חיי אבותינו במצריים; מצה, על שם שנגאלו. ודברים האלו כולן, הן הנקראין הגדה.

ו [בכל דור ודור, חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משיעבוד מצריים, שנאמר "ואותנו, הוציא משם (דברים ו, כג). ועל דבר זה ציווה בתורה, "וזכרת, כי עבד היית (דברים ה, יד ; דברים טו, טו ; דברים טז, יב ; דברים כד, יח ; דברים כד, כב), כלומר כאילו אתה בעצמך היית עבד, ויצאת לחירות ונפדית.

תהילים פרק עח

א משכיל, לאסף: האזינה עמי, תורתִי; הטו אזנכם, לאמרי-פי.
ב אפתחה במשל פי; אביעה חידות, מני-קדם.
ג אשר שמענו, ונדעם; ואבותינו, ספרו-לנו.
ד לא נכחד, מבניהם-- לדור אחרון, מספרים תהלות יהוה;
ועוזו ונפלאותיו, אשר עשה.
ה ויקם עדות, ביעקב, ותורה, שם בישראל:
אשר צוה, את-אבותינו-- להודיעם, לבניהם.
ו למען ידעו, דור אחרון--בנים יולדו; יקמו, ויספרו לבניהם.
ז וישימו באלהים, כסלם: ולא ישכחו, מעללי-אל; ומצותיו ינצרו.
ח ולא יהיו, באבותם-- דור, סורר ומרה:
דור, לא-הכין לבו; ולא-נאמנה את-אל רוחו....
לב בכל-זאת חטאו-עוד; ולא-האמינו, בנפלאותיו.
לג ויכל-בהבל ימיהם; ושנותם, בבקהלה.
לד אם-הרגם ודרשוהו; ושבו, ושחרו-אל.
לה ויזכרו, כי-אלהים צורם; ואל עליון, גאלם.
לו ויפתוהו בפיהם; ובלשונם, יכזבו-לו.
לז ולבם, לא-נכון עמו; ולא נאמנו, בבגרותו.
לח והוא רחום, יכפר עון-- ולא-ישחית:
והרבה, להשיב אפו; ולא-יעיר, כל-חמתו.
לט ויזכר, כי-בשר המה; רוח הולך, ולא ישוב.
מ כמה, ימרוהו במדבר; יעציבוהו, בישימון.
מא וישובו וינסו אל; וקדוש ישראל התוו.
מב לא-זכרו את-ידו; יום, אשר-פדם מני-צר.
מג אשר-שם במצרים, אתותיו; ומופתיו, בשדה-צען.
מד ויהפוך לדם, יאריהם; ונזליהם, בל-ישתיו.
מה ישלח בהם ערב, ויאכלם; וצפרדע, ותשחיתם.
מו ויתן לחסיל יבולם; ויגיעם, לארבה.
מז יהרג בברד גפנם; ושקמותם, בחנמל.

